

ישמחתו

עלון שבועי להנחלת נועם כבוד השבת וקדושתה

שבת מנוחה

התורה והשבת

בתחילת שבוע זה חזרו כל בני הישיבות הקדושות לחבוש את ספסלי הלימודים בישיבות הקדושות, וקול התורה שב להשמע ברמה בהיכלי הישיבות והכוללים למשך זמן החורף הבעל"ט. המה, הנושאים את דגל התורה בעם, ראויים לכל ברכה והוקרה.

השבת והתורה קשורים זה בזה, וכפי שהמליצו על כך לכולי עלמא בשבת ניתנה תורה, ולא ניתנו שבתות ומועדים לישראל אלא כדי שיעסקו בהם בתורה, ובהחלט שיש מקום לומר שבשבת כולנו נהפכים להיות בני ישיבה ובני תורה.

ומכאן קריאה גם לבחורי הישיבות הקדושות נושאי דגל התורה השוקדים על התורה יומם ולילה, גם בהיותכם בין כותלי הישיבה, שימו לב להזדרז בהכנותיכם לקראת השבת, ולסיימם מוקדם יותר, גם בימי השישי הקצרים הבאים עלינו. צחצוח הנעליים וקציצת הצפרניים אינם צריכים להעשות דווקא ברגע האחרון לפני צפצוף השבת, הבה נרגיל את עצמינו מבחרות, להיות מוכנים לפני כניסת השבת בלי כל טירדה.

לילות השבת הארוכים, מגיעים גם הימים הקצרים, וכך מוצאים אנו את עצמינו, ביום שישי קצר ביותר. לא אחת רואים אנשים אשר רצים ברגע האחרון אל המקוה, או שממהרים לבית הכנסת זמן ניכר אחר הדלקת הנרות כשאנים מסודרים בלבושם כדבעי לכבוד שבת.

דבר זה מונע מאיתנו לאחר מכן לחוש את שגב מאורה וקדושתה של השבת המופיע בנו, אם כשנכנסים אל השבת אנו עסוקים בחיפזון בדברי חולין אחרונים, הקדושה קצת נדחקת לה בצורה משנית.

דווקא בשבועות אלו, בהם יכולים אנו להטעין את נפשותינו במטען רוחני כה כביר, עלינו להקדים עוד ועוד בהכנות לשבת, כך נוכל לחוש באורה של השבת הזורחת עלינו. והחכם עיניו בראשו, כבר מתחילת היום להתחיל בהכנות לשבת, כפי שנפסק בשולחן ערוך.

על אחת כמה וכמה הדברים אמורים באלו היוצאים אל מחוץ לעיר על משפחתם וכבודתם, לקראת שמהה, או לכל מטרה אחרת, שעליהם להכנות את סידוריהם האחרונים לשעות מוקדמות יותר, כדי שלא יתאחרו לצאת בשעה מאוחר, דבר שכבר הביא לא אחת לתקלות חמורות ל"ע, וכפי שהתריעו ומתריעים גדולי ישראל שליט"א.

באה שבת, באה מנוחה.

על לילות השבת של ימות החורף, בהם יכול האדם להתעלות עוד ועוד. הגאון הנודע רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, שהרביץ תורה לאלפים במשך עשרות שנים בכהנו כראש ישיבת פוניבז, סיפר פעם על לילות השבת החורפיים של עיירת מולדתו גרודנא, ותיאר שכל תושבי העיר, על עוסקי מלאכת הכפיים ושאר אנשי עמל, על זקניהם וישישיהם, היו מקפצים בלילות השבת החורפיים מעל השלג, ומפלסים להם דרך אל בית המדרש, שהיה מואר באור יקרות של נרות שמן, ועד שתיים אחר חצות היה קול התורה מהדהד ברמה ברחבי העיר.

תיאור דומה מסר הצדיק רבי שלמה בלוך זצ"ל מעיירת איישישוק' שבליטא, שבלילות שבת היה בית המדרש מלא עד אפס מקום, ועד שעת חצות לא היה ניתן למצוא מקום פנוי, ורק מחצות ואילך החלו להתפנות מקומות ישיבה.

כך גם בחצרות הקודש של האדמורי"ם, היו מאריכים בשירות ותשבחות בצוותא חדא, ואמירת דברי אלוקים חיים משיבי נפש, במשך שעות ארוכות של לילות השבת הארוכים, דבר שהיה מזין את הנפש למשך כל ימות השבוע.

אין ספק, אין נפלא ומרומם יותר מכך.

הימים הקצרים

דא עקא, יחד עם המתנה הנפלאה של

עם המעבר לשעון חורף לפני כחודש, שבו בעצם התקצר יום השישי בשעה נוספת, החל גם תהליך מהיר מאוד של התקצרות הימים מצד אחד, שבו הננו נדרשים בזמן קצר מאוד להתארגן לקראת שבת, אך מצד שני גם התארכו הלילות בצורה משמעותית, וכך בעצם זכינו מצד אחר ללילות שבת ארוכים ונפלאים ומיוחדים במינם.

יכולים אנו להסב בנועם לסעודת ליל שבת כשכל בני הבית ערניים ושותפים פעילים בכל מהלך הסעודה, באמירת דברי תורה, בשירת הזמירות בנועם, בצורה רגועה ונינוחה. כשלאחר סעודת השבת הרוחנית, עדיין עת ארוכה לפנינו, כשכל אחד יכול לנצל אותה לשעות נוספות של רוחניות, כפי דרכו, אם בלימוד התורה בלילה המושך חוט של חסד על לומדיו, אם באסיפת מרעים לשבת אחים בשירות ותשבחות לקל חי.

הלילות המאירים

אם על לילות החורף התבטאו צדיקים כי הם 'מאירים', בשל ריבוי התורה הנלמדת בלילות אלו, כפי שאומרים בשם הרה"ק רבי מנדלי מרימנוב זע"א, או כפי שמובא בשמו של הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זע"א שהיה מכנה את לילות החורף בשם 'גאלדענע נעכט' [= לילות זהב], בשל היכולת העצומה לרכוש קנייני נצח בעבודת ה' באותם לילות, הרי שעל אחת כמה וכמה ניתן לומר כן

פניני הלכה

שאלה: אדם הרוצה לקבל על עצמו שבת בשעה מוקדמת, מאיזה זמן יכול הוא לקבל שבת על עצמו וקבלתו תחייב אותו לנהוג באיסורי השבת?

שאלה נוספת כמו כן, מאיזה זמן יכולים להדליק נרות שבת לכבוד שבת? תשובה: יכול אדם לקבל על עצמו תוספת שבת, החל מזמן 'פלג המנחה', אבל אם קיבל על עצמו תוספת שבת לפני 'פלג המנחה', אין קבלתו מחילה עליו את איסורי השבת. כמו כן, אין להדליק נרות שבת לפני זמן 'פלג המנחה'.

שיעור 'פלג המנחה' הוא שעה ורבע זמנית קודם הלילה, ונחלקו הראשונים אם משערים את שעות היממה מהנץ עד השקיעה, או מעלות השחר עד צאת הכוכבים. להלכה יש להחמיר כפי שיעור שעה ורבע זמנית קודם השקיעה שאם קיבל עליו שבת אינו יכול לעשות עוד מלאכה, אך לכתחילה עדיין אין להדליק נרות שבת עד לזמן הדלקת הנרות, בין 40 דקות לפני השקיעה עד 22 דקות לפני השקיעה, בכל מקום כפי מנהגו, שזהו זמן השיעור של שעה ורבע זמנית קודם הלילה. אמנם, מעיקר הדין אפשר להקל להדליק נרות מוקדם יותר כפי שיעור פלג המנחה לפי חישוב השעות מהנץ עד השקיעה.

בימות החורף שהימים קצרים, גם השעות הזמניות מתקצרות, ולפיכך אין לחשב שעה ורבע זמנית כשיעור שעה ורבע בשעות. ישנם לוחות מדויקים בהם מתפרסמים זמני פלג המנחה.

כל זה הוא רק לגבי איסורי המלאכה בקבלת תוספת שבת וזמן הדלקת הנרות, אך וודאי שיכול אדם לפרוש ממלאכה זמן רב קודם השבת, וחשיבות גדולה בכך שמוסיים את כל מלאכותיו והכנותיו זמן רב לפני כניסת השבת.

מקורות: רמ"א רסא, ב ומשנה ברורה שם, כה; שולחן ערוך רסו, ב ומשנה ברורה שם, ד; משנה ברורה רלג, ד; ספר 'בין השמשות' פרק יא.

לשון חכמים

יכול האדם להתבונן ולנסות, כי כאשר יכוין האדם את דעתו ותהיה יראת ה' בלבו באמת, ויהיו מעשיו רצויים, אז בוודאי לאחר שטבל בערב שבת בכוונה רצויה לקבל עליו קדושת שבת, יבין בדעתו שנתוסף לו נשמה יתרה, כי ירגיש בנפשו יראת הרוממות שבאה לו, עד שתבער בו אהבת ויראת ה', וזה בדוק ומנוסה מכמה אנשים כמה פעמים בלא שום ספק, אבל כשאין נשמתו טהורה, אז לא ירגיש בקדושת שבת.

(זכרו תורת משה לבעל חיי אדם סימן א' סעיף ב')

אמרת השבת

חז"ל אמרו (שבת קיח, ב) 'כל המשמר שבת כהלכתה, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו'.

ואמר רשכבה"ג רבי יצחק אלהן מקובנא זצ"ל, שמה שאמרו חז"ל בלשון 'משמר', ולא אמרו בלשון 'שומר', כי 'משמר' הוא מלשון מפעיל, שלא די שהוא ישמור בעצמו את השבת כהלכתה, אלא עליו להשפיע ולהפעיל, שגם אחרים ישמרו את השבת (רוא דשבתא).

וכתב המשנה ברורה בהקדמתו להלכות שבת, שמה שאמרו 'כהלכתה', היינו משום שיש הרבה פרטים ופרטי פרטים במלאכות שבת, ועל זה רמזה הגמרא שמשמר את השבת כהלכתה, דהיינו שאינו מחלל אותה בשום פרט.

והוסיף וכתב: אך באיזה ענין נוכל לבוא לזו המדרגה שישמור שבת בכל פרטיו, העצה היעוצה לזה שיראה לזרו את עצמו ללמוד הלכות שבת, ולחזור עליה תמיד, כדי שיידע את האסור והמותר, שאם לא כן, אפילו אם ילמוד את כל העניינים המוסריים המזרזים לשמירת שבת כראוי, לא יועיל לו.

פרשת השבת

נִקְחַל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי שֶׁשָּׁלַח אֶת הַיּוֹנֵה מִן הַתֵּבָה: וְתָבֵא אֵלָיו הַיּוֹנֵה לְעֵת עָרֵב וְהָיָה עָלָה זֵית טָרֶף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:

בספר פרדס יוסף הביא מספר מטה יהודה שהיונה ששלח נח מהתיבה, מצאה מנוח ביום השבת, וזהו פירוש דברי הפייטן רבי יהודה הלוי בומר 'יום שבתון' 'יונה מצאה בו מנוח', שהיונה ששלח נח, מצאה מנוחה ביום השבת, שסתם שבעת ימים היינו בשבת. והוסיף עוד להביא, שהיעב"ץ בספרו מגדול עוז כתב, שיש מופת על השבת מלבד הנהר סמבטיון, והוא מהיונה שאינה תולשת מהמחובר בשבת.

ולפי זה פירש הפרדס יוסף את הפסוק, 'ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפייה', ולמה דווקא לעת ערב? לפי שכל השבת המתינה ולא תלשה מהזית, ורק לעת ערב תלשה והביאה לנח אל התיבה.

מעשה לשבת

השבת מכפרת

לו? ואם חזר בו, מה השייכות לשמירת שבת? הרהר ר' בעריש והסיק, שאכן מדובר במי שחזר בתשובה שלימה, אך תשובה שאדם עושה אינה מכפרת לו לגמרי, אלא תולה לו עד שימות ומיתתו ממרקת את עוונותיו. שונה הדבר אם שומר שבת כהלכתה, שמסייעת לתשובה לכפר לגמרי, ואינו צריך להמתין למיתה.

הורה ר' בעריש לשלוחים לומר לרופא, שכיון ששבת היום, תועיל לו קבלתו שמקבל על עצמו לשוב בתשובה שלימה יחד עם שמירת השבת כהלכתה, שלא יצטרך להמתין למיתה. לו היה יום חול היום, היה דינו תלוי ועומד, אך מכיון שקיבל על עצמו לעשות תשובה ביום השבת, אם אכן דבריו הם בכנות גמורה, ורוצה הוא בכל לבו לשוב לה', הרי שזכות השבת תעמוד לו שלא יצטרך להמתין למיתתו.

עשו השלוחים את שליחותם, ומסרו את דברי הרב לרופא, שמיד קיבל על עצמו את כל הדברים האמורים, ולא עבר זמן רב והוא הבריא מחוליו, והפך להיות אדם ירא וחרד על דבר ה', כששינה את הנהגתו ודיבוריו מהקצה אל הקצה, וחזר בתשובה שלימה.

(שלישה עדרי צאן)

להם מה לומר לאותו רופא השוכב על ערש דווי וחפץ לחזור בתשובה. עיין ר' בעריש בהלכות שבת, והתעכב במחשבתו על מאמר חז"ל המובא בתחילת הלכות שבת 'כל המשמר שבת כהלכתה אפילו שעובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלים לו', ותמהו האחרונים (ט"ז רמב, א) איך מדובר, אם לא חזר בתשובה מה טעם מוחלים

בעיר אושפיץ, מקום מושבו של הצדיק ר' בעריש, גר רופא שבעברו היה תלמידו של גאון ישראל רבי ברוך פרנקל-תאומים מלייפניק בעל ה'ברוך טעם'. במשך הזמן נעשה הרופא אפיקורס גדול, וזילזל בדברי חכמים, ואת דעותיו ההרסניות היה נוהג להשמיע במסיבות מרעים אליהם הוזמן, שם בתוך שיחה תמימה בדברי תורה, היה משחיל דברי כפירה וליצנות על היקר והקדוש לישראל.

באחד הימים חלה הרופא כמחלה קשה ונפל למשכב, מיום ליום גברה מחלתו ונחלש מאוד, עד שכמעט נטה למות. בשכבו על ערש דווי סקר הרופא את אורח חייו, ונזכר בימים הטובים בהם היה לומד תורה מפיו של הברוך טעם, ומחשבות חרטה מילאו את לבו, ואחזו הלחלה מפחד הדין הגדול המתקרב ובא.

אותו יום, שבת קודש היה, ובצר לו, ביקש לזמן אליו את נשואי הפנים בקהל, ובפניהם התוודה על כל מעשיו ודבריו שהכניסו קרירות רבה בלב שומעיהם, ואמר להם שחפץ הוא לחזור בתשובה שלימה, לו רק יורו לו את הדרך מה עליו לעשות.

הלכו המה אל הרב הצדיק ר' בעריש, שיורה

דבריהם הם זכרונם

רבי שמעון יהודה הכהן שקופ בעל השערי יוסר - 70 שנה להסתלקותו - ט' חשוון ת"ש

בעת שהגיע רבי שמעון שקופ לעיר גרודנא לשמש בה בקודש כרבה של העיר וראש הישיבה, עדיין לא היה מסודר לו דירת מגורים במקום, והוא התאכסן בביתו של הרב הגאון רבי משה שמעון סובול זצ"ל.

מיד עם הגיעו לשהות בביתו של הרב סובול, ביקש רבי שמעון ממארחו, כי חפץ הוא לעשות דבר מה בבית לכבוד שבת קודש. שאלה אותו בעלת הבית איזה דבר יחפוץ הוא לעשות. וענה רבי שמעון, כי היות ורואה הוא שהבית משופע בעציצים ופרחים, חפץ הוא להשקות אותם ולנקותם מאבק בכל יום שיש לכבוד שבת קודש. ואכן, במשך כל התקופה ששהה רבי שמעון בבית זה, היה מידי שבוע ביום שיש, נוטל גיגית מים, ומשקה את כל הצמחים, ועם מטלית בידו מנגב את האבק שמעל העציצים, לכבוד שבת קודש.

בהמשך רכשה לו הקהלה דירה ראויה לו במרכז העיר, כשצ'ד ביתו התגורר בשכונת ראש הקהל שהיה למרבה הצער מחלל שבת בפרהסיא, ומידי שבת היה מפעיל את הרדיו בקול רם. רבינו דן שלכאורה עליו לעבור דירה, כדי שלא ייהנה ממעשה שבת. אך מצד שני, הרי כל הטעם שאסור ליהנות ממעשה שבת הוא כדי לקנוס את מחלל השבת, ומה יקנוס את מחלל השבת אם הוא יעבור מדירתו? אדרבה, הרי רק ייהנה מכך.

רבי שמעון יהודה הכהן שקופ זצ"ל

יְלָדֵי הַשַּׁבָּת

יְלָדִים יְקָרִים:

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת יִתְחִילוּ לְהִתְפַּלֵּל
 בְּתַפְלוֹת יְמוֹת הַחֹל עַל הַגִּשְׁם שְׁיִוְרִיד
 ה' לְבָרְכָהּ, אֲבָל בְּתַפְלוֹת הַשַּׁבָּת לֹא
 מִבְּקָשִׁים עַל גִּשְׁם, לְמִרוֹת הַחֲשִׁיבוֹת
 הַגְּדוֹלָה שֶׁל הַגִּשְׁם לְעוֹלָם. גַּם
 עַל רְפוּאָת הַחוֹלִים לֹא מִתְפַּלְלִים
 בְּשַׁבָּת, וְכִּי גַם לֹא עַל שׁוֹם דְּבָר
 אַחֵר. הָאֵם יוֹדְעִים אֲתֶם אֵת סֵבֶת
 הַדְּבָר? כִּי אֲסוּר לְהִזְכִּיר שׁוֹם צֶעַר
 בְּשַׁבָּת, הַשַּׁבָּת כְּלָה עֲנָג. עַד כְּדֵי כֹּה,
 שְׂאֵפְלוּ לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ עַל הַצָּרִים
 הַכִּי חֲשׁוּבִים לָנוּ, לֹא עוֹשִׂים זֹאת
 בְּשַׁבָּת, כִּי זֶה יִבְטֵל אֶת הָעֲנָג שֶׁל
 הַשַּׁבָּת.

וְאִם כָּל כֹּה חֲשׁוּב הָעֲנָג שֶׁל הַשַּׁבָּת,
 שְׂלֹא לְהִזְכִּיר בּוֹ אֶת הַצֶּעַר, וְדָאֵי
 שְׂעָלֵינוּ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּשַׁבָּת יוֹתֵר
 מִתְמִיד, לֹא לְגֵרֵם צֶעַר לְאָף אֶחָד.

שַׁבָּת שְׁלוֹם.

משל ונמשל

מעשה באדם שהתקשה בפרנסתו, ויצא לרחובות העיר לחפש לעצמו שמוא ימצא דבר עסק להתחיל לעסוק בו, והנה רואה הוא למולו מגיע צדיק מפורסם אשר כל ברכותיו מתקיימות, אין רץ הוא אליו ופונה אליו רבי ברכני, ויען הצדיק ויברכהו שהעסק הראשון שבו יעסוק, יהיה מבורך ומוצלח. מיהר האיש וחשב בלבו, איזה עסק כדאי להתחיל בו כדי שתחול בו הברכה. וגמר אומר בלבו, לרוץ לביתו ולטיול את צרור כספו ולמנותו, וכך תחול הברכה בכסף. נכנס לביתו, ומבקש מאשתו שתמהר ותיתן לו את צרור הכסף המונח במקום המסתור. והיא לא הבינה מה פתאום רוצה הוא את מעט חסכונותיהם אשר חסכו לימים קשים יותר, ולפיכך מיאנה לתת לו את מבוקשו. החל הוא לצעוק עליה שתביא את הכסף, והיא צועקת למולו שלא תביא, וכך התפתחה המריבה עוד ועוד, ושרתה בה הברכה...

כיוצא בדבר מצינו בנח, אחרי המבול שהיה תגבורת מדת הרחמים בעולם, וחסד ה' היה להשפיע על בניית העולם מחדש, מן הדין הוא שהעסק הראשון תחול בו ברכה מרובה בלי די. אך נח הלך ועסק בתחלה במטע של כרם, ובאה הברכה בעסק זה, שהתחלל ונעשה חולין, כפי שאומרים חז"ל.

הנמשל: כל ימות החול מושפעים מברכת השבת שהיא מקור הברכה, וכל מה שעוסק בו האדם בשבת מושפע בהם הברכה שעל ידיה מתברכים ימות החול, ולכן החוב עלינו שיהיה יום השבת כלול בכל הטוב לשמים בתורה ותפילה ולענגו באכילה ושתייה, ועל ידי כך תחול ברכת ה' בדברים אלו גם בימות השבוע. אך אם עוסק הוא בדברים אחרים במשך השבת, איך יראו ימות החול שלו המושפעים מהשבת?

(משלי יעקב)

יכולה היא שתרחם

זכות הפצת הגליון
תעמוד לרפואתו השלימה והמהירה של
הילד משה יעקב בן יונה
בתוך שאר חולי ישראל

קח גם אתה חלק בהפצת גליון זה

והדפס כמה עותקים

להפצתם בבתי הכנסת באיזור מגורך!

מסייעים להפיץ את אור השבת ורואים ישועות

דולה זכות השבת להגן בעד התומכים והמסייעים
ברפואות, ישועות, פרנסה, וכל מילי דמיטב.

לתרומות והקדשות, לזכות ולע"נ,

וכן לפרסום בעלון:

052-7636030

קוראי עונג

יישר כח על העלון הערוך בטוב טעם, ויתן ה' שתצלחו להביא את
דבר השבת וכבודה באופן ראוי ומתוקן.

רציתי להוסיף בהקשר לנכתב במאמר הפותח בגליון מספר 3 (שבת
בראשית) אודות ההכנה בער"ש שהיא כמו ההכנה לימים הנוראים,
שישנו תיאור ידוע אודות איך היה נראה ערב שבת בבית הרבי ר'
אלימלך מליז'ענסק, שאפילו המשרתות עשו תשובה וביקשו מחילה
אחת מהשניה מרוב פחד, ממש כמו בערב יום הכפורים, והדברים
מתאימים.

בברכת הצלחה מרובה
יהודה ברקוביץ'
ירושלים

תשובת המערכת:

תודה רבה על הדברים החשובים. ואכן, כך מובא בכמה ספרים,
שהתפארת שלמה מראדומסק זיע"א, שכשנסע פעם ראשונה
לליז'ענסק, חיפש בעיירה אם יש מישהו שעדיין זוכר את הרבי רבי
אלימלך זיע"א, והפנו אותו לאשה זקנה שהיתה משרתת בבית הרבי,
והיא תיארה לו את התיאור על הפחד שנפל אפילו על המשרתות
בערב שבת אחר חצות, שהיה נראה כמו ערב יום הכפורים. ואי"ה
בהזדמנות קרובה עוד נכתוב על כך ביתר הרחבה.

זמני כניסת
ויציאת השבת

שבת נח

ירושלים	בני ברק	חיפה
4.23	4.37	4.28
5.34	5.36	5.35
6.14	6.11	6.12

במהזור הדף היומי הזה תזכה להבין
את אגדות
רבה בר בר חנה
בוא להשוף
אוצר...

בט"ו בחשוון תתחיל בדף היומי בבא בתרא עג-עד את לימוד
האגדות שסיפר רבה בר-בר חנה. אי ההבנות והתמיהות ישאירו
אותך בסימני שאלה, כאשר לדעת המפרשים הכוונה אינה כפשוטה.

מכון "למוד אגדה" בהגשת בכורה מפוארת
במגוון פירושים של חכמי הדורות, השופכים
אור וטעם על כל מילה, ונותנים
לך הוראות למעשה בעבודת
ה' היוצאים מתוך הדברים.

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

הפצה ראשית: ספרי שרגא אשדוד 08-8664711 ulbert10@gmail.com

ישמחו

להנחלת כבוד השבת וקדושתה בישראל

לקבלת הגליון בכל שבוע,
ולהערות הצעות ותרומות:
ysmechu@gmail.com